

ύπνος, και τότε να ξυπνήσουνε; Καλό ξημέρωμα! Κατεβαίνουνε τότε πιάνουνε το γιאלό, βρίσκουν ένα κατίκι, κι αγνώριστοι περνούνε πέρα, κι άξιαφνα, όπως ήσανε, πάνε στα παλάτια. Η βασίλισσα πού να τους γνωρίσει; Ύστερ' αφού τους εγνώρισε, και αλλάξανε, διατάξανε τριγούδια, χορούς, ξεφαντώματα και μεγάλες χαρές. Σαράντας μερόνυχτα τρώγανε και πίνανε και ξεφαντώνανε ούλοι. Μιαν νύχτα έρχονται μινύματα, πως επατήσανε τον τόπο Ανατολίτες. Κι ο βασιλιάς λέει: «Άστε τους να 'ρθουνε παράκοντα στον κάβουρα, να κάμει κι αυτίς πλούσιο τραπέζι». Μ' αληθινά, πάνω που φτάξανε παραμέσα στη στεριά, ξεφάνεται κι ο κάβουρας, απλώνει τις δραπανωτές διγάλες χαίτες και τους έκαμε σαλάτα. Κι έτσι βγήκεν ένα ρήμα: «Μια κανέννας δεν έρχονταν πια για του κάβουρα το φόβο»· κι οι βασιλιάδες περνούσανε ζωή χαρισάμενη.

98.

Το παραμύθι του Απολλώνιου

Κόκκινη κλωστή δεμένη
στην ανέμη τυλιγμένη,
δώσ' τη κλότσο να γυρίσει,
παραμύθι, ν' αρχινήσει
και την καλή σας συντροφιά
να την καλήσπερίσει.

ΚΑΛΗΣΠΕΡΑ ΤΗΣ ΑΦΕΝΤΙΑΣ ΣΑΣ. Μια φορά ήτανε ένας βασιλέας, που τότε λέγανε Απολλώνιο κι είχε και μια γυναικά που τήνε λέγανε Αρχιστράτα. Ζούσανε αγαπημένα και βασιλεύανε σε μια χώρα, μα ήρθε καιρός, που έπρεπε να φύγουνε και να πάνε σ' άλλο μέρος. Μπήκανε λοιπόν μες σ' ένα καράβι και βγήκανε σε ταξίδι, μα πάνω στο ταξίδι και μέσα στο καράβι πιάσανε οι πόνιοι τη βασίλισσα και γέννησε κι έκαμε ένα σαν άγγελος όμορφο κοπελουδάκι. Από τσοι πολλούς όμως πόνους κι από τη φοροτούνα τη μεγάλη, που είχε πιάσει, λιγώθηκε η βασίλισσα και όλοι μέσα στο καράβι εθαφρίψανε πως απέθανε. Πιάσανε λοιπόν και αφού την κλάψανε καλά, τη βάλανε μέσα σε μια ολόχρυση κασέλα, γράψανε από πάνω τ' όνομά της και τήνε ρίξανε στη θάλασσα. Η κασέλα έπλεε απάνω στη θάλασσα και το κύμα τήνε πήγαινε, τήνε πήγαινε, ίσαμε που την έφερε από κάτω από ένα μοναστήρι και την είδε ο γούμενος, που 'τανε μαζί με πέντ' έξι καλόγερους κάτω στο γιאלό, την έβγαλε όζω στη στεριά και αφού την άνοιξε, ξελίγωσε την Αρχιστράτα, που ήρθε μέσα σε δαύτην. Η βασίλισσα τα σάστισε και δεν καταλάβαινε πού βρισκότανε, μα με τα πολλά κατάλαβε και αφού τους είπε την ιστορία της, έκατσε μαζί τους στο μοναστήρι, αφού πρώτα έγινε κι αυτή καλογραία. Την κασέλα τήνε κρεμάσανε στην πόρτα του μοναστηριού, αν λάχει καιμιά φορά και περάσει κανέννας, που να ξέρει την Αρχιστράτα, να δει την κασέλα

και να καταλάβει πως και η βασίλισσα βρίσκεται στο μοναστήρι μέσα.

Ας αφήσουμε τη βασίλισσα στο μοναστήρι και ας πιάσουμε το βασιλέα, όπου πήρε την κόρη του, την επήγε στην πατρίδα του, την έβαλε σε παραμάνα, την ανάστεσε, τήνξ μεγάλωσε και την έκαμε μιαν ωραία κοπέλα. Αλλά εκηρύξανε πόλεμο του Απολλώνιου και δεν είχε πού ν' αφήσει την κόρη του. Την άφησε λοιπόν στο Στρογγύλιο, που ήτανε φίλος του και βεζύρης του και επήγε στον πόλεμο. Αυτός ο Στρογγύλιος είχε μια κόρη πολύ άσκημη, που εξήλεψε της βασιλοπούλας, που ήτανε πολύ όμορφη και είχε στη μέση της: «Η τη βασιλοπούλα θα βγάλετε από δω η γέω θα πεθάνω». Αφού είδε η γυναικά του Στρογγύλιου ότι η κόρη της δε μπορεί να βαστάξει από τη ζήλια της, εκατάφερε το Στρογγύλιο να βγάλουνε από τη μέση τη βασιλοπούλα. Τήνε δώσανε λοιπόν σ' ένα δούλο τους, για να τήνε σιργιανίσει τάχατες και του παραγγείλανε να τήνε πάει πολύ μακριά με τη βάρικα και ύστερα να τήνε πνίξει. Ο δούλος τήνε πήρε, την έμπασε μέσα στη βάρικα και την επήγαννε, την επήγαννε ίσα με που απόστασε πλια η βασιλοπούλα και του είπε: «Στο Θεό, σε ορκίζω να μου πεις, γιατί με πηγαίνεις έτσι δα αλάργα: μπας και σου είπανε να με πνίξεις;» Ο δούλος ο κακομοίρης ήτανε πονόψυχος και άρχισε να κλαίει και να τής λέει ότι πρέπει να τήνε πνίξει, γιατί έτσι του έχουνε πει. Εκείνη τότε του είπε: «Λυτήσου με, μη με πνίξεις, μοναχά βγάλε με απάνω στο βουνό και άφησέ με εκείδ'ά να με φάνε τα άγρια θηρία και πες τους ότι μ' έπνιξες». Ο δούλος τήνε λυτήθηκε, την έβγαλε στο βουνό κι εγύρισε κι είπε στο Στρογγύλιο ότι τήνε σκότωσε. Ο Στρογγύλιος εκηρύξε τότε στον κόσμο ότι απέθανε η βασιλοπούλα, έσφαξε ένα αρνί, το εστόλισε και το έθαψε. Το λειψάνο του το ακολουθήρησε ο κόσμος, θαρρώντας πως είναι η βασιλοπούλα.

Ας αφήσουμε τώρα το Στρογγύλιο και ας πιάσουμε τη βασιλοπούλα, που στην τύχη μοναχή έτρεχε στο βουνό κι εκεί που επήγαννε, επήγαννε, είδε κάτι σκύλους και είπε με το νου της ότι εδ'ό που είναι σκύλοι, θα είναι και άνθρωποι. Είδε λοιπόν εκεί κοντά κάτι τσοπάνηδες και τας ερώτησε πού είναι ο δρόμος όπου πάει μέσα στη χώρα. Εκείνοι τη δώσανε λίγο ψωμί και μέσα σ' ένα φλασκή λίγο νερό και είπανε ότι θα πηγαίνει απ' αυτό το δρόμο, να πούμε, και παραπέφα θα δει άλλους τσοπάνηδες κι εκείνοι θα τής δείξουνε τον άλλο δρόμο, όπου βγαίνει στη χώρα. Επήγαννε λοιπόν η βασιλοπούλα στο δρόμο, που τής δείξανε και παραπέφα ήρε τους άλλους τσοπάνηδες και τής δείξανε κι εκείνοι την άλλο δρόμο. Επράβηξε το δρόμο αυτόνε, μα κει που πήγαννε, την απά-

νήσανε κλέφτες και τήνε πήρανε και τήνε πουλήσανε μέσα στη χώρα σ' έναν κακούργο και τύραννο, που τής είπε, ότι δε θα τής δώσει τη λευτεριά της, αν δε του γεμίσει, με άτιμες πράξεις, αυτό το σεντούκι να πούμε, φλουριά. Εκείνη η δύστυχη ολημερίς κι ολονυχτίς έκλαιγε κι όποιος επήγαννε να την απατήσει έπεφτε στα πόδια του και του λ'εγε: «Είμαι κοπέλα! Για το Θεό μη μ' αφήσεις! Μοναχά, αν θέλεις ρίξε τα φλουριά στο σεντούκι και μη με πειράξεις!» Τήνε λυτώντουσαν όλοι και χωρίς κανέναν να τήνε πειράξει, έριχνε ο καθένας τους τα φλουριά στο σεντούκι και έφευγε. Πήγε και το βασιλόπουλο της χώρας εκείνης σε δαύτηνε και άμα είδε την ομορφιά της, τήνε λυτήθηκε και χωρίς να το θέλει την αγάπησε, μα δεν είχε σε κανέναν τίποτα, γιατί ήτανε βασιλόπουλο και δε θα το αφήγαννε ποτέ να πάρει μια τέτοια για γυναικά.

Ας αφήσουμε τη βασιλοπούλα και ας πιάσουμε τον Απολλώνιο, όπου άμα ετέλειωσε ο πόλεμος εγύρισε στη πατρίδα του. Εκεί του είπε ο Στρογγύλιος ότι η κόρη του απέθανε και ευτύς άμα τ' άκουσε, λυτήθηκε πολύ και από τον καημό του το μεγάλο έντυσε στα ολόμαυρα ένα καράβι, μπήκε μέσα σε δαύτο, έκατσε, έκατσε σ' ένα σκαμνί, έβαλε μπροστά του ένα τραπέζι και με ακουμπισμένο το κούτελο του στα δυο του χέρια είχε το κεφάλι του στα κάτω ριγμένο και όλο σκεφτότανε σκεφτότανε, χωρίς να μιλεί κανενού. Το καράβι χωρίς τιμόνι, το άφησε να πηγαίνει, όπου το ρίξει η τύχη. Η τύχη του το έριξε στο μέρος που ήτανε σκλάβα η κόρη του. Ακούστηκε λοιπόν στο μέρος εκείνο ότι έφτασε ένα καράβι μαυροφορμένο και επηγαίνανε να το δούνε. Ο Απολλώνιος ακουμπισμένος, όπως είπαμε, δε μιλούσε κανενού. Τότε το βασιλόπουλο της χώρας που είπαμε πως είχε αγαπήρη τη βασιλοπούλα, έβαλε ντελάλη, ότι όποιος μπορέσει να κάμει αυτόν τον άνθρωπο να μιλήσει θα του κάμει ένα μεγάλο δώρο. Πήγεν ο ένας κι ο άλλος, πολέμησε να κάμει τον Απολλώνιο να μιλήσει, μα κανέναν δε μπόρεσε. Τόσο πολύ τον είχε κάμει η μεγάλη του η λύπη να σιχαθεί τον κόσμο και να μη θέλει κανενού να μιλήσει! Ο τύραννος τότε, που είχε σκλάβα τη βασιλοπούλα, επήγε και τής είπε, αν μπορέσει να τότε κάμει εκείνη να μιλήσει, θα τής δώσει τη λευτεριά της. Πήρε η βασιλοπούλα την κιθάρα, που έφερε να τήνε παίζει πολύ ωραία, επήγε στο καράβι, έκατσε κοντά στον Απολλώνιο και αρχίνησε να παίζει ωραία και λυπητερά και θρηνώντας να του λέει: «Μίλησε μου, μάτια μου, μίλησε μου, φως μου, για το Θεό μίλησε μου να πάρω τη λευτεριά μου, που είμαι σκλάβο». Από τα πολλά που έλεγε και τα πολλά κλάματα, που έκανε, θύμωσε ο

Απολλώνιος και σηκώθηκε και τής έδωσε με το χέρι του μια σπρωχτά-
ρέα, που έπεσε χάρμο κι επόνεσε πολύ. Τότες εκείνη σηκώθηκε απάνο
και με βρύση τα δάκρυα αρχίνησε να τραγουδεί και να λέει:

«Ω κόρη μου Απολλώνιε και μάνα μου Αρχιστράτα,
όντες μ' εκοιλοπόνηρες σε ρίξανε στη στράτα.
Αναθεμά, Στρογγύλιε, εσένα και την ώρα,
που μ' άφηνε ο πατέρας μου στην ιδική σου χώρα».

Ν' ακούσει αυτά τα λόγια ο Απολλώνιος! Τινάζεται ευτύς από τη
θέση του και της λέει: «Πες το πάλι, πες το πάλι!» Εκείνη δεν πρόσεξε
σ' αυτά τα λόγια, μοναχά ευτύς άκουσε λόγο να βγάλει το στόμα
του, γύρισε κατά τους ανθρώπους, που ήσανε μαζεμένοι στο γιάλο και
φώναξε, για να πάρει τη λευτεριά της: «Μίλησε! Μίλησε!» Εκείνοι
τρέξανε όλοι στο καράβι και ακούσανε τον Απολλώνιο να μιλεί με την
κόρη του, που την είχε πλέον γνωρίσει, αφού εκείνη, άμα είδε, ότι οι
άνθρωποι την ακούσανε, που τους φώναζε ότι μίλησε, του φανέρωσε ότι
είναι κόρη ενού βασιλέα, που τότε λένε Απολλώνιο. Φαντάσου τώρα τη
χαρά του Απολλώνιου, να βρει την κόρη του, που την είχε πεθαμένη!
Έβγαλε ευτύς τα μαύρα από το καράβι. Το βασιλόπουλο της χώρας
εκείνης, που είπαμε πως αγάπησε τη βασιλοπούλα για την ομορφιά της,
την εζήτησε τότες από τον πατέρα της για γυναίκα και ο Απολλώνιος
με όλη του την καρδιά εδέχτηκε. Μπήκανε λοιπόν στο καράβι ο Απολ-
λώνιος, ο γαμπρός του το βασιλόπουλο και η κόρη του και αφού πρώτα
τιμωρήσανε το σιληρό τον τύραννο, που είχε σιγάβα τη βασιλοπούλα,
ξεκινήσανε για την πατρίδα τους. Στο δρόμο περάσανε από ένα μονα-
στήρι και είπανε, (ας πάμε να προσκυνήσουμε), και πηγαίνοντας είδανε
στην πόρτα του μοναστηριού μια κασέλα, που έγραφε απ' όζω το όνομα
της Αρχιστράτας. Ο Απολλώνιος τήνε γνώρισε και τήνε τον ηγούμενο,
που του τα 'πε όλα και του παρουσίασε και την καλογραία, που ήτανε η
γυναίκα του και ευτύς τήνε γνώρισε και με χαρές και δόξες την έμπασε
μέσα στο καράβι και τραβήξανε όλοι μαζί για την πατρίδα. Άμα φτά-
σανε εκεί, βρίσκει ο Απολλώνιος το Στρογγύλιο και του λέει να του
ξεθάψει την κόρη του, γιατί θέλει να τήνε δει. Ο Στρογγύλιος ξεθάφτει
τότε το αρνί. Ο Απολλώνιος του λέει: (Αυτή είναι η κόρη μου; Αυτό
είναι αρνί). Ο Στρογγύλιος του απαντά: «Εβρουκολάκισσε». Τότες ο
Απολλώνιος του δείχνει την κόρη του, που την είχε κρύψει ξαπόστα, για

να δει τι θα πει και ευτύς τότε κλεί μεσα στο σπέτι του μαζί με όλη του
τη φαμίλια και βάζει φωτιά και τους καίει όλους. Στο δούλο, που δεν
έπνιξε τη βασιλοπούλα, έκαμε μεγάλη δώρα. Εστεφανώθηκε λοιπόν η
βασιλοπούλα το βασιλόπουλο, ζήσανε ευτυχισμένοι όλοι μαζί και πε-
ράσανε καλά κι εμείς εδώ καλύτερα.